אגרות הראי"ה - כרך א' - אגרת מח

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ט"ז טבת תרס"ז - יפו
נמען: הרב אברהם בנימין קלוגר

הרב קוק שמח בהדפסת הקונטרס "פרי עץ הדר" של אביו של הנמען (ר' שלמה קלוגר) על האתרוגים. הרב קוק מעיר שהטענה "אין אנו בקיאים בבדיקה" אינה כלל מוחלט, ומביא דוגמאות שבהן אנו סומכים על בדיקה גם היום. בכל זאת יש מקום לקיים את דבריו מסיבות אחרות.

עיקרי הדברים

- כשרות אתרוגים.
- "אין אנו בקיאים" - עיון הלכתי.

נוסח האגרת עם ביאור

בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך: [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] והוא אינו חלק מלשון האגרת.

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], ט"ז טבת תרס"ז[4].

לכבוד הרב הגאון המפורסם סוע"ה[5] תפארת ישראל מוהר"א[6] בנימין קלוגר [הרב אברהם בנימין קלוגר, בנו של רבי שלמה קלוגר] שליט"א[7].

שוי"ר[8]. מכתב כ"ג[9] שי'[10] הגיעני. והנה כפי הנראה שידפיסו את הקונטי' פרי עה"ד[11], [קונטרס "פרי עץ הדר", שבו קובצו דברי גדולי ישראל על פסול האתרוג המורכב] להפיצו בישראל לעורר את האהבה למצוה כתיקונה וכמאמרה, שא"א[12] בימינו שתצא לאור כ"א[13] ע"י[14] עבודת אחינו

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 עה"ק - עיר הקודש
3 ת"ו - תבנה ותכונן
4 תרס"ז - השנה תרס"ז (1906/1907)
5 סוע"ה - סיני ועוקר הרים
6 מוהר"א - מורנו הרב רבי שם שמתחיל באות א (כגון אברהם / אליהו / אהרן / אליעזר) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
7 שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
8 שוי"ר - שלום וישע רב
9 כ"ג - כבוד גאונו
10 שי' - שיחיה
11 עה"ד - עץ הדר
12 שא"א - שאי אפשר
13 כ"א - כי אם
14 ע"י - על ידי

ב"י[15] באה"ק[16] ת"ו. אמנם אין צורך שישלח כ"ג את הקונט' שתח"י[17], שכבר השיגו אותו פה אצל בעה"ב[18] אחד. והנני מתענג עתה בקריאתו ב"ה. אמנם תמיהני מ"ש[19] כבוד אביו מאוה"ג[20] ז"ל[21], דל"ס[22] אסימנים מטעם אין אנו בקיאים בבדיקה. דזה אינו כלל מוחלט, ומצינו כמה דברים שג"א[23] בקיאים בהם, וריאה שנימוחה גם עתה יש לסמוך כד' הפוסקים, וכה"ג[24] טובא. ועוד אפילו גבי דמים, דמדינא דגמ' כבר פסקו בקיאין, מ"מ[25] גבי דם מכה כיון שיש להבחין זה לעו"ז[26] כ'[27] קמאי דלא כרמב"ן[28], ואנו סומכין גם עכשו. וכן מש"כ[29], דמשו"ה[30] עוף טהור א"נ[31] כ"א במסורת ג"כ[32] תמוה, דשם טעמא הוא משום דחיישינן לשיטת הגאונים, דסימן דאינו דורס צריך שיהי'[33] עם כלם, וחיישינן דידרוס, וכעובדא דהוי, ואכמ"ל[34]. אך אין משיבין את הארי החי [על פי גיטין פג] זי"ע[35], ויש מקום לקיים ד"ח[36], וגם שהדברים נסמכים בעוד כמה אשלי רברבי, בסוגיות ובסברות ברורות, והחלטת קמאי דקמאי רובן ככולם.

והנני חותם בברכה ואה"ר[37], כנה"י[38] ונפש דוש"ת[39] מהררי קודש,

הק' אברהם יצחק ה"ק הנ"ל

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

---

15 ב"י - בני ישראל
16 באה"ק - בארץ הקודש
17 שתח"י - שתחת ידי
18 בעה"ב - בעלי הבתים
19 מ"ש - מה שכתב
20 מאוה"ג - מאור הגדול
21 ז"ל - זכרונו לברכה
22 דל"ס - דלא סגי (שאי אפשר בלעדיו)
23 שג"א - שגם אנו
24 וכה"ג - וכהאי גוונא
25 מ"מ - מכל מקום
26 לעו"ז - לעומת זה
27 כ' - כבוד
28 כרמב"ן - כרבי משה בן נחמן
29 מש"כ - מה שכתב
30 דמשו"ה - דמשום הכי
31 א"נ - אדון נכבד (בפתיחת מכתב); בהלכה: אינו נאכל
32 ג"כ - גם כן
33 שיהי' - שיהיה
34 ואכמ"ל - ואין כאן מקום להאריך
35 זי"ע - זכותו יגן עלינו
36 ד"ח - דברי חכמים
37 ואה"ר - ואהבה רבה
38 כנה"י - כנפשו היקרה
39 דוש"ת - דורש שלומו ותורתו